

De triomf van het angorakonijn

Het angorakonijn heeft, als oudste konijnenras, een roemrijke historie. Hoewel er over de ontstaansgeschiedenis verschillende theorieën bestaan, staat vast dat de langhaar factor ooit door een mutatie ontstaan is.

In de afgelopen eeuwen heeft de mens, door zorgvuldig fokken en selecteren een ras gecreëerd, dat zoveel mogelijk wol kan produceren. In verkeerde handen is de mooie angora ten dode opgeschreven. !

De wol is er door mensen opgefokt en mensen zullen die er weer af moeten halen !!

Als producent van de zeer luxe angorawol, heeft het angorakonijn, in de loop der eeuwen, perioden van grote belangstelling gekend. In de geschiedenis van de angorafokkerij heeft het nutbelang altijd een belangrijke plaats ingenomen.

Het succes hiervan hield nauw verband met het modebeeld, waardoor de wolprijzen steeds aan schommelingen onderhevig waren.

Behalve als luxueus, staat de wol bekend om haar heilzame werking. Mensen met reumatische klachten kunnen veel baat hebben bij het dragen van kleding gemaakt van angorawol.

De fijne wolharen bevatten luchtkamertjes, die de wol 4 x lichter en 7 maal warmer maken dan schapenwol. Het is dan ook de warmste wol ter wereld.

Ook in België is de angorawol in het verleden van grote economische betekenis geweest.

Kort na de 1^e Wereldoorlog (1914-1918) werd de aandacht gevestigd op het angorakonijn als producent van zeer waardevolle wol en als prima vleeskonijn. In Engeland, Nederland en Frankrijk bleek de fok zeer winstgevend te zijn. Duitsland beleefde een korte bloeiperiode na 1918, nadat vele pogingen daarvoor waren mislukt.

Oudste bekende afbeelding van een angorakonijn.

Kopergravure uit de encyclopedie van Buffon & Daubanton, 1757.

De afbeelding is van Sève.

Het gerucht ging dat er met de wolwinning een dikke boterham te verdienen viel en de "angorafarms" schoten als paddenstoelen uit de grond. Een enorme reclamecampagne, die in 1927 werd gestart, wakkerde het animo aan. Omdat er in ons land maar weinig fokmateriaal aanwezig was, werden de meeste dieren uit Engeland geïmporteerd en enkele uit Frankrijk. Prijzen van 50 tot 100 Engelse ponden behoorden niet tot de uitzonderingen en ook de bouw en inrichting van de stallen kostte een lieve duit.

Men rekende eenvoudig dat als één angora per jaar 2,50€ op kon brengen, men met 1000 angora's 2.500€ kon verdienen en vergat daarbij dat men onvermijdelijk personeel in dienst zou moeten nemen.

Farms met 200 tot 500 dieren waren geen zeldzaamheid.

Toen Engeland de wol invoer stopzette stortte alles als een kaartenhuis in elkaar. De duur betaalde konijnen, vaak enkele honderden per stal, werden verkocht voor de abnormaal lage slachtprijs van 0,25€ à 0,40€ per dier of losgelaten op de Veluwe (Sommige "farmers" laadden een auto vol konijnen en lieten die op de Veluwe los).

Na het ineensinken van de wolmarkt was hier bijna geen angora meer te vinden. Slechts een enkeling bleef het ras voor tentoonstellingsdoeleinden fokken. In ons land had men het voorlopig wel gehad met de nutfokkerij tot de oorlog in 1940 uitbrak. De Raad van Beheer wees 7 nutrassen aan, waarvan de angora natuurlijk op de

1^e plaats stond.

Hoewel de wolmarkt weer iets schijnt aan te trekken, heeft het geen zin om op een goed inkomen uit de wolverkoop te rekenen. Bovendien vragen de afnemers vaak gigantische hoeveelheden tegelijk. De meeste wol wordt dan ook door de angorabezitters zelf verwerkt en de angora's worden in België tegenwoordig uitsluitend voor showdoeleinden gefokt. Een goed onderhouden angora is een lust voor het oog en met een

mooie angora zal men al snel in de ereprijzen vallen.

Door de geschiedenis heen.

In de geschiedenis van de angora, duiken de namen op van een paar van de meest roemruchte despoten, die de historie heeft voortgebracht.

Het was DJENGIZ KAHN, die in de Middeleeuwen, toen de handel met het Midden- en Verre Oosten op gang kwam, zo kwaad werd om de exorbitant hoge prijzen, die men voor de wol van het "zijdekonijn" durfde te vragen, dat hij de eerste handelaren, die hun prijs noemden, het hoofd liet afslaan !

Het was Hendrik VIII alias BLAUWBAARD, die al in de eerste helft van de 16^e eeuw belasting hief over de uitvoer van de zeer gewilde luxe angorawol.

HITLER, tot slot, was een oorlog van plan, die grondig werd voorbereid. Om deze reden werd de angorafokkerij in Duitsland vanaf 1933 (!) van overheidswege sterk gestimuleerd en gesubsidieerd. De warme wol werd gebruikt om vliegeniersvesten van te maken en onderkleding voor de hoge officieren, want men had niet genoeg wol om het hele leger hiervan te voorzien.

De angora's werden steeds groter gefokt om de wolproductie per dier te verhogen. Ze hadden een ijzeren knikker in het oor met daarop een hakenkruis en een nummer. Vanaf januari 1941 werd alle angorawol door het Reich gevorderd en was zelf verspinnen niet meer toegestaan. Bij overtreding kon een boete tot 10.000 Reichs Mark worden opgelegd. Ook in België werden door de Duitsers bij alle vliegvelden angora's gehouden.

Ook de Russen fokten angora's, maar grootschaliger dan in Duitsland. En niet alleen de officieren hadden warme kleding; ook de soldaten hadden een voering van angorawol in hun pakken. Zo kon het gebeuren dat de Russische soldaten, bij de Slag om Stalingrad, niet alleen witte, maar ook warme pakken hadden, terwijl de Duitse soldaten het vreselijk koud hadden of doodvroren in hun zomertenu.

Dit was het begin van het einde van het Duitse Rijk !

DARWIN.

Nog een beroemde naam in de analen van angora. Darwin schrijft tussen 1860 - 1868 een hoofdstuk over het ontstaan van de angora in zijn boek "Het variëren der huisdieren en cultuurplanten", maar ook hij komt er niet uit...

De oorsprong van de angora.

De Turkse hoofdstad Ankara heette, net als de provincie, tot 1923 Angora. Omdat de hoogvlakte van Ankara (en van het antieke Troje !!) bekend stond om haar langharige geiten, die de beroemde mohairwol produceerden, werden veel dieren met een lange vacht angora genoemd, zoals de angorageit, angorakat en het angorakonijn.

Of het angorakonijn werkelijk zijn wortels in dit gebied heeft liggen, blijft raden. De beroemde angorawol echter, is uitsluitend van konijnen afkomstig. De lange lokken zijn ontstaan door een mutatie. Mutaties zijn spontane veranderingen in de chromosomen, waardoor voor de soort nieuwe kenmerken ontstaan. Ze komen vaak voor in de dieren- en plantenwereld, maar mutanten hebben in de vrije natuur maar weinig overlevingskansen.

een gravure van een angorakonijn, getekend door de Fransman Poultry, 3 september 1885

Volgens de hooggeleerde Professor Dr. H. Nachtsheim hadden de eerste langharige konijnen de schutkleur konijn grijs en kwamen voort uit wildkleurige ouders. Het hardnekkige verhaal over Gaston Prénier wordt door hem in twijfel getrokken. Deze Gaston meldde dat er, in de zomer van 1723, in de Franse havenstad Bordeaux, door Engelse zeelieden witte konijnen tegen een hoge prijs te koop werden aangeboden, met een haarlengte van wel 20 cm. Ze baarden veel opzien en er werd verteld dat ze uit het Russische Zwarte Zeegebied afkomstig waren. Waarschijnlijk was het een fabeltje om de prijs op te drijven, want er bestonden al lang angora's in Engeland. Blauwbaard, die regeerde van 1509 tot 1547, hief belasting op de export van de wol, maar de konijnen mochten het land niet uit en zijn dochter koningin Mary kondigde in 1550 een verbod af op de uitvoer van de wol.

In 1749 schoot een Franse jager een grijs konijn met 32 cm lange lokken !!

De Duitser Herr von Meyersbach bracht in 1777 een paartje angora's mee uit Londen en hun nakomelingen bevolkten nadien het continent.

De Franse autoriteit Brechemin is van mening dat Frankrijk de bakermat van het angoraras is. Daarnaast was Frankrijk het eerste land dat de angora exploiteerde.

In Amerika, waar het angorakonijn pas in de 20-er jaren zijn intrede deed, verscheen in 1948 een geheel andere versie van de geschiedenis. Behalve de opmerkelijke zin: "Toen de Meden en Perzen de Babyloniërs overwonnen, troffen zij er een ingeburgerde verering van een langharige konijnengod aan. Toen deze van zijn voetstuk viel, werd het een troeteldier in de harem van de sultan", kunnen we hier ook in lezen dat het angorakonijn zijn Franse carrière begon als knuffel aan het hof tot de Franse revolutie uitbrak. Vele bezittingen van de zo gehate aristocratie werden vernield door het uitzinnige volk en de angora's werden aan stukken gescheurd. Nadien begonnen er langzaam aan angorakonijnen op te duiken in de tuinen van het volk. Tijdens het bewind van Napoleon Bonaparte werd de fijne wol voor het eerst machinaal verwerkt. Dit was een ingenieus procédé, waarvan het geheim tot aan de 1e Wereldoorlog angstvallig werd bewaard.

Dr. MacDougall, Engelse kenner bij uitstek, stelt in zijn boek *Angora Wool Production (1926)* dat duisternis en kou belangrijke factoren moeten zijn geweest bij het ontstaan van de witte angora, maar de geschiedenis van de angora blijft in nevelen gehuld

Zeker is dat de angora in zowel Engeland als Frankrijk het oudste konijnenras behoort.

Tegenwoordig kent elk land, waarin de angorafokkerij op een hoog plan staat, haar eigen soort.

De Belgische angora.

De Angora is erkend in de kleuren wit met rode ogen (albino), wit met blauwe ogen, zwart, blauw, bruin en geel. Met een gewicht tussen de 3 en 4 kg behoort de angora tot de middelgrote rassen.

De angoradwerg wordt momenteel in België in zwart, bruin, blauw en wit met rode- en blauwe ogen gefokt en men probeert om nu ook een gele dwerg te creëren.

Hoewel de naam voor enige verwarring kan zorgen, behoort de angoradwerg net zo min tot de dwergassen als de Nederlandse Hangoordwerg. Het is een dier met een bijzondere haarstructuur en moet gezien worden als een verkleinde angora.

Door de beharing is het onmogelijk dieren met een gewicht onder de 1250 gram te fokken. Enerzijds om de simpele reden dat ze door het lange haar nauwelijks meer zouden kunnen lopen, anderzijds omdat een dichte vacht op een konijn met een lager gewicht te belastend zou zijn.

De Vereniging heeft het ideale gewicht vastgesteld op 1500 gram (max. 1750) en de oorlengte op 6-8 cm.

De mythe van de angora.

Over geen enkel ander konijnenras bestaan zoveel misverstanden als over het angorakonijn. Door de wijze waarop we onze konijnen op de show (moeten) presenteren, is de mythe ontstaan dat dit konijn altijd een lange vacht behoort te hebben, maar ook de angora zit 6 maanden per jaar als min of meer normaalharig konijn in het stro.

Een angora KAN er zo uit zien ! Ook bestaat er een hardnekkig misverstand dat elke angorabezitter dagelijks uren zoet zou zijn met borstelen, maar niks is minder waar ! Dit geldt alleen voor de showkonijnen ! Omdat onze konijnen regelmatig kaal worden geknipt, vergt een angora de eerste 2 maanden na een knipbeurt nauwelijks onderhoud, want waar geen wol zit, valt ook niks te borstelen.

Een misvatting die al heel wat ellende heeft veroorzaakt, is dat veel mensen niet geloven dat het angorakonijn minstens elke 3 maanden geknipt moet worden. Ze denken dat de angora, zoals we die nu kennen, ook in het wild voorkomt en dat je ze ergens kunt vangen, maar angora's zijn niet voor de sier gefokt. Het is al sinds 4-5 eeuwen een productiedier. Het product kent bijna iedereen, maar helaas zijn er (te) weinig mensen die weten dat angorawol, niet van katten, ook niet van geiten of schapen, maar alleen van konijnen afkomstig is. En zoals de koe gemolken moet worden en het schaap geschoren, moet de angora, die evengoed een creatie van de mens is, NAAR DE KAPPER !!!! OP TIJD !!!

De handel in angora's.

De wereldmarkt wordt tegenwoordig door China gedomineerd, dat reusachtige hoeveelheden wol op de markt brengt, waardoor de wolprijs is gekelderd. Precieze hoeveelheden weten we niet; de cijfers lopen uiteen van 2000 tot 9000 ton per jaar.

De Chinese wol is kort en wordt meestal vermengd met wol van hogere kwaliteit of met andere vezels. Japan en Korea produceren, evenals Argentinië en India, ook grote hoeveelheden wol van een mengkwaliteit. De enorme hoeveelheden wol, die in deze landen, waar arbeidskrachten relatief goedkoop zijn, worden geproduceerd, hebben de wereldhandel onstabiel gemaakt. Stallen met een 3000

1e Nederlandse angora-stamboekram, 1928.

Er werd een angora-stamboek opgezet.

Alle dieren werden beoordeeld in de wol
én nadat ze geschoren waren.

Als ze aan de toen geldende eisen voldeden,
konden ze in het stamboek worden ingeschreven.

productiedieren, die tot 5 etages hoog, in veel te kleine hokken zijn geperst, zijn geen uitzondering. De verhalen over de erbarmelijke omstandigheden, waaronder Chinese angora's hun korte leven slijten, zijn hartverscheurend. Korea produceert jaarlijks rond de 10 ton wol en importeert nog meer voor haar bloeiende kledingindustrie.

De cijfers over het marktaandeel van Duitsland variëren tussen de 5 en 40 ton per jaar. Zoals te verwachten, pakt men daar de zaken grondig aan. Er wordt niks aan het toeval overgelaten en bij de proefstations, die al sinds 1934 bestaan, maakt men de raarste berekeningen met als doel de productie per dier te verhogen. Deze staat inderdaad op een heel hoog plan; de beste Duitse angora's van ca. 5 kg produceren meer dan 1700 gram wol per jaar.

Frankrijk levert ook een belangrijk aandeel. De wol van de reusachtige Franse angora's is anders van structuur dan die van onze konijnen. Deze dieren worden meestal "geplukt". Hierdoor zal een konijn gaan verharen als een normaalharig dier, waardoor de vacht voor een steeds groter deel uit harde "grannen" haren zal bestaan op den duur nauwelijks meer wolharen bevat.

De Angora mag absoluut NIET worden geplukt !!

Omdat het haar niet gelijkmatig "rijp" wordt, zou dit een ware marteling betekenen.

De wolharen van Franse dieren bevatten overigens geen luchtkamertjes, waardoor de wol minder warm is.

Tsjechië beconcurrert Frankrijk in zowel de hoeveelheid als de kwaliteit van de wol, produceert 80 tot 120 ton per jaar. Kleinere hoeveelheden wol van goede kwaliteit worden geproduceerd door Engeland, Spanje, Zwitserland, Polen en Nederland.

Wel of geen knaagdier.

Een veel gemaakte fout: het konijn behoort niet tot de knaagdieren, maar tot de haasachtigen. Meer dan de helft van alle zoogdieren, behoren tot de knaagdieren (**Rodentia**) echter niet het konijn. Lange tijd zijn hazen en hun verwanten als knaagdieren beschouwd, omdat ze ook immer doorgroeiende knaagtanden hebben, maar de verschillen in gebit zijn dusdanig, dat de haasachtigen, als "dubbeltandigen" (**Duplicidentata**), altijd al tegenover de andere knaagdieren werden geplaatst. De voorpoten dienen niet als grijporgaan en haasachtigen rekken zich uit als roofdieren.

Als je de bloedsamenstelling bekijkt, blijkt dat haas en konijn dichter bij de hoefdieren dan bij de knaagdieren staan.

Ook tussen haas en konijn zijn de verschillen groot: hazen zijn eenlingen, terwijl het konijn een sociaal ingesteld dier is.

Hazen brengen hun jongen op een beschutte plaats ter wereld en hun jongen worden (evenals die van de cavia en de chinchilla, die wel tot de knaagdieren behoren), behaard en met open ogen geboren. Ze worden nestvlieders genoemd; de jongen komen al vrij vlug na de geboorte uit het nest tevoorschijn en eten al snel wat hapjes met moeders mee. Konijnen hebben een betrekkelijk korte draagtijd. De jongen worden kaal en volstrekt hulpeloos in een hol geboren en zijn een aantal weken van de moedermelk afhankelijk, voordat ze de eerste voorzichtige stapjes buiten het nest zetten.

Omdat de Europese haas 48 chromosomen heeft en het konijn slechts 24, is het onmogelijk ze met elkaar te kruisen. **Geen kozen of hanijnen dus.**

